04/07/2025

4 Ιουλίου 1822: Η Μάχη της Σπλάντζας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η Μάχη της Σπλάντζας ήταν πολεμική αναμέτρηση μεταξύ Ελλήνων και Οθωμανών, στο πλαίσιο της Επανάστασης του 1821. Έλαβε χώρα στη Σπλάντζα ή Σπιάτζα Φαναρίου (σημερινή Αμμουδιά Πρεβέζης) στις 4 Ιουλίου 1822 και έληξε χωρίς νικητή επί του πεδίου της μάχης.

Προ της Μάχης

Στα μέσα Ιουνίου του 1822 ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης και ο Ιωάννης Ραζηκότσικας, με δύναμη 500 ανδρών από τη Μάνη και το Μεσολόγγι, αποβιβάστηκαν στις ηπειρωτικές ακτές, με εντολή του Προέδρου του Εκτελεστικού (πρωθυπουργού) Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Αποστολή τους ήταν

να ενισχύσουν τους στενά πολιορκούμενους στην Κιάφα Σουλιώτες. Τους μετέφεραν από το Μεσολόγγι υδραίικα πλοία, με επικεφαλής τον Νικόλαο Βώκο.

Η ολιγάριθμη ελληνική δύναμη κατέλαβε πρώτα το λιμάνι του Μούρτου (σημερινά Σύβοτα Θεσπρωτίας), όπου έκαψε τα σπίτια και συνέλαβε αιχμαλώτους 150 Τούρκους κατοίκους της περιοχής, τους οποίους έστειλε με πλοία στην Πελοπόννησο. Η αποβατική ενέργεια προκάλεσε την αντίδραση των Άγγλων, που κατείχαν τότε τα Επτάνησα και διαφέντευαν το Ιόνιο Πέλαγος. Αγγλικό πλοίο που έφθασε στον Μούρτο απαίτησε από τον Μαυρομιχάλη να εγκαταλείψει αμέσως την περιοχή. Ο μανιάτης οπλαρχηγός, επειδή φοβήθηκε πολεμική ενέργεια από μέρους των Άγγλων, αναχώρησε νοτιότερα και κατέλαβε τη Σπλάντζα, η οποία απείχε επτά ώρες από την Κιάφα και βρισκόταν στις εκβολές του ποταμού Αχέροντα.

Την άφιξη του ελληνικού αποσπάσματος πληροφορήθηκαν οι πολιορκούμενοι Σουλιώτες κι έστειλαν στη Σπλάντζα τον Λάμπρο Ζάρμπα με 60 άνδρες για να ζητήσουν πολεμοφόδια και τρόφιμα. Μετά από λίγες ημέρες κατέφθασαν στο ελληνικό στρατόπεδο ο Ζώης Πάνου και ο Βασίλειος Ζέρβας, με άλλους 100 άνδρες. Την άφιξη Μαυρομιχάλη στη Σπλάντζα δεν ήταν δυνατό να μην την πληροφορηθούν και οι Οθωμανοί πασάδες. Ανησύχησαν σφόδρα από την πιθανότητα οι Έλληνες επαναστάτες να αποκτήσουν προγεφύρωμα στη Σπλάντζα κι έτσι να δυσκολέψουν τον αγώνα τους εναντίον των Σουλιωτών. Έκριναν, λοιπόν, ότι θα έπρεπε να αναληφθεί στρατιωτική δράση και αποφάσισαν να αποσταλεί δύναμη εκ τριών χιλιάδων Τουρκαλβανών και Τσάμηδων, με επικεφαλής τον Μουσταφάμπεη, παλιό Κεχαγιάμπεη της Πελοποννήσου, ο οποίος είχε αιχμαλωτισθεί κατά τη διάρκεια της απελευθέρωσης της Τριπολιτσάς (23 Σεπτεμβρίου 1821) και στη συνέχεια είχε αφεθεί ελεύθερος.

Στις 2 Ιουλίου 1822, ο Μουσταφάμπεης διαμοίρασε το στρατό του σε μικρές διάσπαρτες ομάδες, οι οποίες μέσα από διάφορα μονοπάτια θα έφθαναν στον καθορισμένο τόπο συνάντησης την επομένη ημέρα. Πράγματι, στις 3 Ιουλίου ο στρατός του Μουσταφάμπεη συγκεντρώθηκε σε μια τοποθεσία που απείχε μία ώρα από τη Σπλάντζα. Οι επιτιθέμενοι είχαν το πλεονέκτημα ότι μπορούσαν να φθάσουν απαρατήρητοι στο ελληνικό στρατόπεδο μέσα από τις καλαμιές και τους θάμνους και να επωφεληθούν από το ελώδες του εδάφους. Και αυτή τη δυνατότητα σκόπευαν να εκμεταλλευτούν.

Όμως, για κακή τους τύχη, ένας τσοπάνης είδε τις κινήσεις τους και ειδοποίησε τους Έλληνες αρχηγούς. Στο στρατόπεδο της Σπλάντζας σήμανε συναγερμός. Οι Έλληνες ήταν απροετοίμαστοι για μάχη, καθώς δεν περίμεναν τόσο ταχεία αντίδραση από τους Οθωμανούς πασάδες. Στη σύσκεψη που ακολούθησε, επικράτησε η άποψη του Μαυρομιχάλη και των Σουλιωτών να παραμείνουν και να

πολεμήσουν, ενώ δεν πέρασε η πρόταση κάποιων αξιωματικών να αποφύγουν τη σύγκρουση, επιβιβαζόμενοι στα πλοία.

Αμέσως κατασκευάστηκε ένας πρόχειρος λίθινος τοίχος κατά μήκος της ακτής, όπου ταμπουρώθηκαν οι Σουλιώτες του Πάνου, ενώ ο Ζάρμπας με 50 άνδρες οχυρώθηκε σ' ένα πύργο στις εκβολές του ποταμού για να επιτηρεί την τυχόν εμφάνιση ιππικού. Ο Μαυρομιχάλης με τους Μανιάτες του κατέλαβε το δεξιό άκρο μέχρι της βραχώδους ακτής της Σπλάντζας.

Η Μάχη

Μία ώρα πριν από την ανατολή του ηλίου άρχισε η τουρκική επίθεση, σύμφωνα με το σχέδιο του Μουσταφάμπεη, που πίστευε ότι οι Έλληνες θα είναι ανοργάνωτοι και η αναμέτρηση θα ήταν ένας περίπατος για τους άνδρες του. Έπεσε έξω στους υπολογισμούς του, μόλις διαπίστωσε τα πρόχειρα οχυρωματικά έργα και την ετοιμότητα των ανδρών του Πάνου. Τότε διέταξε τους στρατιώτες του να αρχίσουν να πυροβολούν. Και πάλι για κακή του τύχη, τα όπλα των ανδρών του δεν εκπυρσοκρότησαν κατά το ένα τρίτο, επειδή η πυρίτιδα είχε διαβρωθεί από την υγρασία.

Οι Έλληνες απάντησαν στους πυροβολισμούς με επιτυχία, έχοντας τους Τουρκαλβανούς ακάλυπτους. Οι Μανιάτες βρίσκονταν σε ικανή απόσταση και δεν ενεπλάκησαν στα πρώτα στάδια της μάχης. Όμως, ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης δεν μπορούσε να παραμείνει αδρανής. Σπεύδοντας να βοηθήσει τους Σουλιώτες του Πάνου βρέθηκε ξαφνικά μπροστά στον Μουσταφάμπεη, που προσπαθούσε να εμψυχώσει τους άνδρες του. Οι δύο άνδρες, παλιοί γνώριμοι από την πολιορκία της Τριπολιτσάς, αιφνιδιάστηκαν από την απρόσμενη συνάντηση. Γρήγορα ανέκτησαν την αυτοκυριαρχία τους και άρχισαν τις μεταξύ τους λεκτικές προσκλήσεις.

Η μάχη όλο και δυνάμωνε. Και τότε συνέβη το μοιραίο. Μια σφαίρα από εχθρικό όπλο βρήκε στη μασχάλη τον Κυριακούλη Μαυρομιχάλη και τον τραυμάτισε σοβαρά. Λίγο προτού αφήσει την τελευταία του πνοή, διέταξε τον ιπποκόμο του να πάρει την αιματοβαμμένη ζώνη του και να την παραδώσει στην οικογένειά του στη Μάνη. Οι Έλληνες, απορροφημένοι από το θλιβερό γεγονός της απώλειας του αρχηγού τους, θα διέτρεχαν μεγάλο κίνδυνο, εάν ένα δικό τους βόλι δεν έριχνε άπνου τον Μουσταφάμπεη.

Οι Τούρκοι οπισθοχώρησαν, το ίδιο έπραξαν και οι Έλληνες. Η τρίωρη μάχη είχε

λήξει χωρίς νικητή. Οι απώλειες για μεν τους Τούρκους ήταν 43 νεκροί και πέντε αιχμάλωτοι και για τους Έλληνες μόλις τρεις νεκροί. Οι Μανιάτες, αφού σκότωσαν τους πέντε αιχμαλώτους για να εκδικηθούν την απώλεια του Μαυρομιχάλη, επιβιβάσθηκαν στα πλοία τους και αναχώρησαν για το Μεσολόγγι με τον νεκρό αρχηγού τους.

Την ίδια ημέρα (4 Ιουλίου 1822) οι ελληνικές δυνάμεις υπέστησαν δεινή ήττα σε μια άλλη πιο σημαντική μάχη στο Πέτα της Άρτας. Έτσι, σε συνδυασμό με τη μάχη της Σπλάντζας, η ελληνική εκστρατεία στην Ήπειρο σημείωσε παταγώδη αποτυχία. Οι Σουλιώτες μετ’ ολίγον συνθηκολόγησαν με τους Οθωμανούς κι εγκατέλειψαν το Σούλι για τα Επτάνησα. Έτσι, έμεινε ανοιχτός ο δρόμος για την κάθοδο των Οθωμανών προς την Πελοπόννησο, εξέλιξη που θα έθετε σε κίνδυνο την Ελληνική Επανάσταση.

(Πηγή: sansimera.gr)